Coperta colecţiei de ***Mica*** *Veniamia*

SOFOCLE

ELECTRA

'

TRADUCERE
ÎN VERSURI
ALBE
DE

N. CARANDINO

EDITURA
UMVEES
Şi
TEATRUL NAŢIONAL
I. L. CAEAGIALE
— 1971

DRAMMATIS PERSONAE
PEDAGOGUL
ORBSTE
ELECTRA
CORUL, alcătuit d im tinere fete orgiene
CRISOTEMES
CI1TEMNESTRA
EGIST

PEDAGOGUL
O, fiu al lini
cel care a poeuaioit cîndva oşlâiiilloir în faţa **Troici.**
Iată înaintea ia aiceistie lotauri vestite,
pe caire de aliata vreme le doreai.
Iată vechiul Argos — cât îţi Bpsea ! —
ţiiiuit închinat fiicei lui Inaohos,
•cea fugătm,tă de tăiun.
Aioi este, Oneste, piaţa lui Ajpolo
Lykeios, zeul ucigător de lupi.
La etînga se află vesititul tiemiplu al Hewa. ;
aici unde apm ajuns se vede Myioena
•oea bogaită în auir
şi pafaitul însângerat al peloipîzalliexr.
Din aWesite locuri şi din ona'tfriuird
te-ani luait de la fiioira ta, cea de acelaşi sînge cu tine,
te-iain salvat şi te-am crescut pînă la vîlnsita de azi,
ca să fii răzbun atomii uiciderii tatălui tău.
Acuam dar, Oreiste, şi tu, cel mlai dmag dintire oaspeţi,
Pyillakle, să ne gîniditai la oe teefauie făptuit
şi să hoflărîm repede.
Sta-ălu'cipea lumiiuio'ajsă a soarelui fajce
să răsune vocile păsărilor maitinaîe,
ţi noaptea a pienilt
o dată ou întunecata lumină a Stelelor.
Sfăituiţi-vă înainte ca cineva să ialsă diin palat ;
ani ajuns la clipa oea fără întSraietfe —
la tăişul faipited.

ORESTE
O, ta cel mai djag dintre slujitora, cit de limpede îmi arăţi

pornirile tale generoase.
Ca im cal de rasă, care, deşi bătrîn,
n-a pierdut mioiodată, *în* pericole, curajul,
ci îşi înalţă, dreaptă, urechea,
la fel ne îndemni prin cuvinte
şi eşti cel dintâi să mergi alături de noi.
De aceea îţi voi dezvălui glodurile meile,
iar *ta* dă atentă ascultare vorbelor,
şi dacă m-aş rătăci cumva,
întoarce-mă pe drumul cel bun.
Cînd m-am dus la oracolul delfic,
să aflu în ce fel mă voi răzbuna
pe ucigaşii tatălui meu,
Febus mi-a dait acest răispuins.
Ascultă-1 :
„Singur, fără arme, fără soldaţi,
prin surprindere, ou viclenie,
să îndeplineşti dreptele omoruri".
Fiindcă acesta e oracolul pe care l^am auzit,
tu cel dintâi păibrumde în palat
cînd prilejul ţi se va oferi,
află toate ctte se în!tîm;plă,
aşa ca să ni le poţi spune cu limpezim'e.
După atâta timip şi bătrîn,
nu te votr recunoaşte.
şi cu părul ăsita alb nici măcar te voir bănui.
Spune-le că eşti străin din Foioida
şi că vii din paritea luii Fanoteims,
cel mai mare aliat al lor.
Mai anunţăJe, şi asta sut> jurămînt,
că Oreste a pierit întir-o înitâmplare silnică
la jocurile deffice,
unde a lunecat din car pe pămîut.
Acesta să fie miezul povestirii tale.
Noi, din partea noastră, aşa oum zeul ne-a prescris,
vom încununa întâi monmînltiul tatei
cu libaţiumi şi cu podoaba şuviţelor din părul meu.
Apoi ne vom înapoia aici,
purtând în braţe unuia de airania.
Ştii, ca şi mine, că am ascuns-o în buruieni.
Astfel, jnşelândîu-i, le vom aduce vestea bună
că trupul meu nu mai este,
că a fost ars şi preschimbat în cenuşă.
Nu mă supără să fiu socotit mart,
rând în faptă sînt viu şi dobîndesic glorie.
Gred, de altfel, că nu se află cuvinite de folos
oare să poată fi socotite rău vestitoare.
Ain văzut pînă alcuan deStai înţelepţi
care s-au prOfă'cult că ara mniirit, cu vorba,
ca, revenind, să fie mai cinstiţi în casa lor.
Astfeî, datorită acestor zvonuri fafee,
nădăjduiesc să pot străluci în cuirîii'd
mai viu, în ochii duşmanilor. . .
O, pămînt părintesc ! O, zei străbuni !
Primiţi-mă ou bucurie în aceste lo'curi.
Şi tu, palat al părinţilor mei.
Fiindcă spre tine vin, împins de zei,
în numele dreptăţii purifioatoa're.
Nu mă respingeţi ca nedemn de acest loc,
oi primiţi-imă ca &tăpîn al bogăţiilocr sale,
să-i pot naînălţa puterea.
Iată ce aveam de spus.

Iar tu, bătirîtne, ai grijă de ce te priveşte —
de datoria isicodirii.
Noi vom pleca.
A sosit clipa prielnică,
stăpînă supremă a faptei bărbăteşti
ELECTRA, *din palat* Vai mie ! Vai ! Nenorocita !
PEDAGOGUL
Fiul meu, mi se pare că aud văitîndu-se dincolo de aceste porţi vreo slujitoare.
ORESTE • . • • ;
O fa poate nefericita Elaatra ?
Vrea să rămânem aici,
să ascultăm aceste gemete ?
PEDAGOGUL '
Ba nu. Să ne străduim întîi
să împlinim poruncile lui Loxias ; :
să începem a face libaţiuni
pe mormântal tatălui tău,
fiindcă acestea ne vor aduce victoria
şi împlinirea celor urmărite.
Ies toţi trei; intră Eleatra.
ELECTRA
Lumină sfântă ! Ger care învălui pămînitud !
De oîte ori auzk-iai din pairtea mea
cînitece de jale şi cum îmi loveam
la revărsatul zorilor pieptul însângerat !
Oît ţine noaptea., numai culcuşul meu,
din acest palait blestemait, ştie
cît mă tângui 3e moazitea neniotroiciitalui meu tată,
pe care sîngerosul Ares nu 1-a adăpostit în fără Ixirbairă,
dar căruia mama şi ibovnicul ei, Egiist,
i-aiu orăpiait capul cu barda ucigla̦şă,
a̦sa cum pădurarul spintecă sltejarul.
Şi nici un bocet, afară de-al meu,
n-a fost rostit de vreo femeie
cînd — o, taită ! — atât de dureros şi de mişelnic
te^au prăbușit.
Dar plânsul meu amar nu va înceta,
nici geamăitiul,
atîta vreme oît voi vedea sclipirea Siteleiloir.
Nu voi p^regela. ca privighetoarea oare şi-a pierdut puii,
să strig şi să mă jelui la porţile pialiatului părintesc,
eooul să fie auzit de toaltă lumea.
10
Lăcaş al lui Hades şi al Pe^sefanei,
Hennes infemjail, blestem atoiţpuitemio^
şi voi auguste fiice ale zeilor, Erînii,
care vedeţi pe cei mişeikiic ucişi
şi patrurile pângărite,
veniţi şi ajutaţi-mă,
răz<bonaţi moairtea tatălui meu
şi aduceţi-mi fratele,
căci singură nu mai sânt în stare să port
povarnă copleşitoarei miele d'ureri.
In timp ce Electra rosteşte ultimele cuvinte,
corul intră pe scenă.
CORUL
O, Efeotra ! Copilă,
copila nemernicei,
o, ce gemeite neobosite rătţpînldeşiti
peste acela care odinioară căzu
în mirajele criminalei şi perfidei tale mame,
peste Agamemnoin cel încăpult în mână trădătoare ?
In aicelaşi ohaip să piară făjptaşul aioesftiei crime,
dacă îmi este îngăduit să rostesc această dorinţă.
ELECTRA

O, voi, fiice de neam ales,
aţi venit să-mi aliniaţi duireirea,
ştiu, înţeleg, îmi dau searaua de a^dest luiqru
şi toituşi niciodată nu voi înicoCa să4 jslese
pe sărmanul meoi ta/tă.
Voi care în altffitra feluri îmi arăitaţi prieftendie,
lăsaţi-ină, vă rog, pradă
nesăbuitei mele dureri.
CORUL
Niciodată n<u vei reuşi, nici prin rugăminţi, nici prin jelanii,

să4 readuci *pe* tatăl tnu
din sortita mlaştină a lui Hades.
Depăşind însă măsura unei dureri fără leac,
te pierzi în plînsori nesfârşite
şi fără alinare.
De ce te laşi pradă suferinţei ?
ELECTRA ••-••
Nătâng acela oare uită
moantea cumplită a părinţilor săi.
Dimpotrivă, dragă este sufletului meu îngrozit
pasărea gemîndă, crainica lui Zeus,
care mereu pe Itys, pe Itys o jeluie.
Şi pe tine, nefericită Nio-be,
te recunosc drept zeiţă
îngropată în piatra care
picură nesfîrşite laicrimi.
CORUL
Nu esita singuira dintre muritori, copilul meu,
căreia să-ii fi apămt în faţă drurerea.
De ce să-i depăşeşti în privinţa aBIta pe cei din palat
din acelaşi sînge, din acelaşi neam cu tine ?
Priveşte cum trăiesc CriBOtemiis şi Ifiamasa
şi acel care, feriloit în tinereţea lud,
la adăpostul suferinţei,
acel Oreste pe care pămînitul ilustru al Mycenei
îl via primi în-fer-o zi ca pe-un ales
sosit pe acest pămînt sui oblăduirea *lui* Zeus.
ELECTRA '
Pe acela —
nefericită, fără soţ, fără copii,
mereu rătăcitoare, scăldată în lacrimi,
împovărată de dureri neîncetate —
mereu îl aştept.
Iar el uită cîte am îndurat şi cîte am auzit.

<Ce veste îmi vine de la el,
care să nu fie înşelătoare ?
Mereu doreşte să se reîntoarcă,
dar, tot domind, nru se osteneşte să vină.
CORUL
Ai încredere,
ai încredere, copila mea.
Este încă puternic în ceruri Zeus,
«el care vede şi stăpâneşte tot.
Destăinuie^j^i preadureroasa ta mînie
şi nu te înfuria peste măsură
împotriva celor pe came îi urăşti,

dar nici nu-i uita.
Timpul este un zeu plin de bunăvoinţă.
Pe molul Criseti unde pasc vitele,
fiul lui Agamemnom nu te uită.
Nici zeul oare domneşte pe ţănmul Acheponuliii.
ELECTR^i
Dar cea mai mare paoitje din viaţa mea
s-a scurs în deznădejde.
Piltorite m-au părăsit.
Inii macin zilele fără părinţi.
Nici un bărbat nu se ridică să mă aţpene.
Ca o străină, nevolmiică,
slujesc în palatul tatălui meu.
Şi, acoperită de nedemne zdrenţe,
înhîrzii în jurul mestelor goale.
CORUL
Sfîşietor a fost la întoarcere, sJîşiator, în patul nupţial, strigătul taitălui tău cînd împottrivă-i a cobo-rft lovitura securii de aramă, înşelăciunea uneltise,
13
dar dragostea ucidea.
Infracioişăflor amînidoi semănaseră
o crimă, pe oaire nu ştiu dafcă
un zeu sau un muritor o îndeplinea.
ELECTRA.
O, cea mai odioasă zd
din câte mi-au fost daite să văd.
O, noapte,
o, festin nepomenit,
plin die neoMxroioitri mişelniee.
Tata a văzut mioantea înjositoare
pe care mîini însoţite i-o aduceam.
Ele mi-au trădait, mli-au făilîmalt viaţa.
Ele m-au pierdut.
Fie ca zeul cel mai mare din Oiimp
să Je dea răzbunătoare pedeapsă
şi niciodată acei came am săvffirlşiit asemenea **fărădelegi**
să mai aibă pante de bucurie.
CORUL
Ai grijă şi stăpîneişfe-ţi glasul.
Nu stai singură de unde ţi-a venit pierziairea ?
Singură te-ai prăbuşit în înjosire.
Tu ţi^ sjporit nefericirea,
iscînd prin firea ta gîlcevitoa:re
necurmate centuri.
Dar nu e bine să te sfădeşti cu cei puternici.
ELECTRA
Nenorocirea m-a împins,
meiMwooirea.
îmi dau seama de pornirea mea,
dar cât voi trăi în marea mea dwwe
inu voi pune capăt
acestor înnebunitoare plînsori.
Cine oare, o, dragele mele prietene,
14
văzînd lucmuirdie aţa cum sînt,
ar putea crede că-mi polate dia un sfat bun ?
Lăsaţi-mă.
Lăsaţi-mă, voi, care vreţi să-mi aduceţi adinaire.
Dureri ca ale mele au fost toitdeaiunja
eocotaite de nefdezlegalt.
Niciodată nu voi înceta nesfârşitele mele plîngeri,
nici nu voi vedea sfârşitul
nenumăratelor mele suferinţe.
CORUL
Dar din bunăvoinţă îţi vorbesc astfel cum ţi-ar vorfxi o mamă devoliattă. Nu fajce să se nască din nenorocirea ta alta nouă,

ELECTRA
Ce măsuiră poate fi
în nenoiro'oirea mea ?
Spume-mi, djsept ar fi să-fmi uit morţii ?
La ce fel de oameni a îmiffloriit acesit obicei ?
Să mi fiu preţuită de miuriitlori,
nici avere, dacă aş avea,
să nu mă bucur în linişite de ea
în ziua în care, lipsind pe taita
de camstirite care i se cuvin,
aş închide aripa ascuţitelor mele gemete.
Dacă mioiftul zaice nefericit şi neJuait în seamă,
daică nu se dau peideipsele răzbunătoare,
virtiultea şi pietoltea vor pieri în neamul omenesc.
CORUL
Copila mea,
interesul tău, pe care nu-1 despart **de al *meu,***
m-a îndemnat să *visa* aici.
Dacă ţi se pare că niafm dreptate,
voi asculta eu de sfaiturile tale.
15

L

CORUL
Spiume-mi, nu cumva Egist o fi pe undeva pe aproape în timp oe tu vorbeşti astfel ? A **ieşiit din palat ?**
ELECTRA
Da, a plecat. Altfel
cum i-aş fi putut trece pragul ?
Acum e întâmplă tor la ţară.
CORUL
Dacă **lufcmuole ateu** astfel,
îţi voii **votrtbi mlai** la largul meu,
ELECTRA
l 8
Im lipsa hri Bipume-mi atunci tot oe filei să ştii.
CORUL
Te întreb,
Ce veşti ai de la fratele tău ?
Se întoarce în curând ? Sau mai înitfesie ?
Asta aş vrea să ştiu.
ELECTRA
A spus că vine, dar, ou toaite acestea, nimic nu face din oe spune.
CORUL
Adesea întârzie bărbatul oare pregăteşte fapte mari.
ELECTRA
Eu totuşi nnam
cînd a trebuit să-d mântui.
CORUL
N-avea teamă,
e un om ales, eare4 va ajuta pe-aî **Ini.**
ELECTRA
Am încredere în el, altminteri n-aş mai fi trăit.
CORUL
Nu mai rosti nici un cuvînit.
Din pa'lait văd înaiafânid pe aceea oare
e din acelaşi tată şi din aceeaşi mamă ou tine,
pe 6ona ta Crisiotenuis.
In mîini poartă prinoase pentru cei morţi,
aşa cum le cere datina.

Intră Crisotemis.
CRISOTEM1S
Ce strigăte tot scoţi, o, sora mea,
aici în apropierea porţilor ?
De atîH amar de ani n-ai învăţat
să nu te laşi pradă urii zadarnice ?
Desigur, şi eu îmi dau seama şi sufăr
de cele oe se petrec,
aşa încît, putere de-aş avea,
le-aş arăta eu oe simt.
Dar astăzi, în nenorocire, trebuie să plutesc
ou pînzele strânse
şi să nu par că vreau să le fac rău,
atunci oînd de fapt au sînt în steire să-i văităm.
Acestea şi altele de acelaşi fel
aş dori şi pe tine să te văd împlimiinldiu-He.
Ştim prea bine că dreptatea nu sită
19
în cele ce spun eu,
ci în cele oe tu gîndejti.
Dai dacă vreau să trăiesc liberă,
silita sîint
să ascult de stăpîni.
ELECTRA
E îngrozitor să Ii avut un tată aşa
cum a fost al tău,
să-1 uiţi
şi să nu-ţi fie gîndul decît la mama.
Toate sfaturile pe care mi le dai de la ea vin
şi nici unul de la tine,
Din două una :
ori ţi-ai pierdut mimţile, ori, dacă le mai ai,
miu-ţi mai aminteşti de-ai tăi.
•N-ai Sjpu« adineauri că, de-ai avea putere,
le-ai ară*a cît îi urăşti ?
Şi totuşi oînd eu fac totul să-1 răzbuni pe tata,
nu-mi dai ajutor şi mă abaţi de la faptă.
Nu sporeşti oasre astfel mişeliniic
nenorocirile noastre ?
Invaţă-mă sau află de la mine :
ce-aş cîşfoga încetând să mă jelui ?
Nu trăiesc ?
Rău, fireşte, o ştiu prea bine,
dar mi-e destul.
Ii supăr în felul aceste şi cinstesc pe mort —
dacă ar mai fi în momiîut vreo simţire
să se bucure.
Tu care spui că-i urăşti aitît,
îi urăşti doar în vorbe,
în fapte eşti alături de ucigaşii tatălui nostru.
Eu însă, chiar de mi s-air da cete oe ţi so oferă,
nu m-aş pleca în faţa lor.
Să ai tu masă bogată şi viaţă de belşug
în ju.ru! tău.
Mie mi-e de-ajuns să nu-mi calc inima ;
nu rîvnesc la cinstirile tale.
20
Nici tu n-ai rîvni la ele, dacă ai avea mândrie.
Ai fi putut astăzi să porţi numetle
celui mai slăvit pariate,
dar tu pe-ial mamei 1-ai ales.
.Şi astfel mişelia ta apare în ochii tuturor,

fiindcă ţi-ai trădat tatăl mont
şi neamul.
CORUL
O, zei ! Niu vă cercaţi.
Din tot ce-iaţi spus folos s-air trage,
tu as«ulit4<nid de vorba ei,
ea ascultând de-a ta.
CRIiSOTEMIS
Eu, prietenele mele, m-am obişnuit ou vodîele ei.
Şi nici nu le-aiş fi dat însemnă/lalte,
dacă n-a:Ş fi aflat că un rău mai miaire
o pîndeşte,
un rău cane ar pune capăt
pînă şi lungilor ei jeluiri.
ELECTRA
Spune-mi care-i acel rău ?
De-aT fi mai orânicen decît cel pe care ffl îndur,
n-ajş mai stărui.
CRISOTEMIS
Iţi voi dezvălui tot ce stau.
Au de gînd, de mu îacetezi ou jeluirile,
să te trimită undeva
unde să nu mai vezi niciodată soairele
şi, vie, să trăieşti în peşiteră
deiparte de aceste locuri
plîngîndu-ţi soarta.
E vremea să te gînfleşti bine
şi să nu mă învinui dacă ţi s-ar întîmipla
pe viitor ceva.
21
•T
22
ELECTRA Numai de-ar veni cît mai rqpeide.
CRISOTEMIS
Iţi dai seama, sanma.no, de ode «le^i doteşti ?
ELECTRA
Să vie,
dename în gtfind să facă ce spui.
CR1SOTEMIS
Iţi dai seama cât ai păitkni ? Ori ţi-ai pienduţt, poate, minţile ?
ELECTRA
îmi dlau seama.
Vream să fug de voi, *A* mai departe.
CRISOTEMIS Dar viaţa nimic nai-ţi mai spune ?
ELBGTRA Că-i şi faramoasă viaţa mea ! Sio invidiez!
GRISOTEMIS Ar iii, de^ai avea mai multă miaite.
ELECTRA Niu mă învăţa să mă port rău ou ai mei.
CRI'SOTEMIS
Nu asta te învăţ,
oi să asculţi de stăpîni.
ELECTRA .
Poai*tă-te tu aşa. Nu e felul meu.
CRISOTEMIS E bine to'tuşi să nu pieri din nesocotinţă.
ELECTRA Să pierim, dacă tireibuie, dar răabuinîndmne tatăl
CRISO:TEMIS .Ştiu că tala ar avea, pemltru IUKOTMU omen«ş.ti, iertare.
ELECTRA
Nuimai mişeii ar lăuda astfel de cuvinte.
ORISOiTEMIS Nu vrei să mă a&oulţi, să-mi uirtmezi sfalui ?
ELECTRA
Nu, desigur,
ou port fi atât de nesăihuită.
GRISOTEMIS

Mă voi îndrepte atumci
•spre lo'curile la cane *axa* fost trimidsă.
ELECTRA
Unde te duci ?
Oui duci ofrandele ?

CRISOTEMIS
Mama mă :trimite să duc libaţiuni la mormMiţuil tatălui meu.
ELECTRA
Ce spui ?
Cedui mai mare duşman al ei ?
CRISOTEMIS
Pe care ea 1-a omorât, asta vrei să
ELECTRA
Cine a sfătuit-o ?
Din oe i-a venit acest gîrtd ?
CRISOTEMIS
Cred că dintr^um vis al nopţii. Imspăimîntător.
ELECTRA
O, zei strămoşeşti ! Vemiţi-ne înitr-ajutar.
CRISOTEMIS Spaima ei îţi trezeşte vreo nădejde ?
ELECTRA
Ţi-aş răspunde,
dacă mi-ai spume ce^a văzut.
CRISOTEMIS
Nu ştiu nimic.
N-am prea multe de povestit.
ELECTRA
Spune cât ştii.
De multe ori aj-umg cîteva vorbe
ca să năruie sau să înalţe un om.
CRISOTEMIS
Se zice că ar fi văzut în vis
pe ta l ăi tău şi al meu venind spre lumină,
venind spre ea.
Iar SiCeptirul pe caire odinioară
el ffl purta în mîini
şi pe oare îl are astăzi Egist
1-a sădit în cămin.
Din seeptiru a răsărit o ramură mare,
oare umbrea toit ţinutul Mycenei.
Acestea mi le-a. povestit cineva
care a fost de faţă cînd şi-a măiiltuipisit
lui Helios visul.
Atîta ştiu.
şi că spa:ima m-a trimis aici.
Te implor, deci, în numele zeilor,
puimeşte-mi sfaturile,
nu te pierde din neeMbziuitiţă.
Daică mă respingi, nenorocirea
te va întoarce din nou spre mine.
ELECTRA
O, scumpa mea,
nu airunea pe mormânt cele oe porţi în mină.
Este o crimă, uo sacrilegiu
să oferi tatălui nostru ofrandele funebre
ale unei femei duşmane.
Şi să-i duci libaţiunilc.
Dă-le vîn'tiului sau ascunde-le
adrâc în pămînit,

unde nimic din aceste pninoase
nu se va apropia de patul funebru

24
25
26
al tatălui nostru.
Dar cînid o muri ea, să-i fie pregătite.
Aceste odioase libaţiuni
n-ar fi dorit să le verse pe mormîntiul
oetai pe oare 1-a tras,
de njat fi fos|t cea mai nenuşinată dintre **femei.**
GîndeişCe-ftie,
îţi închipui tu oare că moritul ar primi
ou plăcere în mommfcrrt
darurile aceleia came,
după oe Ina ucis mişeleşte,
ija tăiat mîinile şi picioarele,
le-a legat vîifarile de subsuori
ca unui duşman
şi oare, pentru a se limpezi,
şina şters petele de sînge
de capul victimei ?
Nu cumva crezi că darurile **aduse**
o VOT ispăşi de omor ?
Să mu-ţi închipui,
Lasă de aceea ofoandele ei,
taie şuviţe din părul tău,
ia şi dintr-ale mele, nenowxoiltla,
că puiţine sînt,
diar alitceva nnam.
Dă tatălui nosltmu părul meu
im,pdonaitar
ţi biaita mea cingătoare
nefflmpodobită.
Rjoagă-1 în genumiohi
ca dim sînul pămlnitului
să ne vimă într-aju/tlor,
să ne apere de duşmani
şi ca Kul lui, Oreste, cu braţ viaHomias,
să năvăldaBcă viu în duşmamii lui,
Oa să-d ptutem îmlr-o zi îmipodo'bi
mai generos monmînjluU
deoît o facem astăzi.
El cred că i-a trimis
aicest vis samistru.
Aju'tăHini totuşi, sora mea,
aju'tă-mi şi s'envеşte răzbunarea noastlră,
a ta, a mea şi a celui mai drag
dimitoe muritori — a tatălui nostru,
culcat lîngă Hades.
CORUL
Din cucemnâicde voa-bieişite fata,
şi tu, prietena mea, daică eşti înţelelapjiil,
vei face după voia ei.
QRISOTBMIS
Aşa voi face.
Draptaitea nu dă prilej de dinoiiie, ci îmdemm la faptă. Şi în timp ce eu mă voi strădui să împlinesc acestea, Voi păsttaţi, în numele zaHor, tăcere.
Dacă ar afflja mama despre unelitWte pe dare le încerc, vai şi aimar de mine ar fi. *Iese.*
CORUL
Daică nu sînt tălmăteitoiame nejprioepiuită,
şi diacă în.ţielepciumea înică nu nua părăsit,
va veni Dilae,
care poartă în mîini facla dreptăţii.

Şi va veni foarte curând.
Simt oum îmi creşte nădejdea
când aud povestindu-se,
aşa oum am auzit adineauiri,
visuri bune.
Fiindcă nimic nu uită tatăl tău.
27
28
regele helenilor,
şi nimic niu uită nici securea de aramă,
cea cu îndoit tăiş,
securea care 1-a căsăpit ou mîrşăvie.
Va veni
cu o mie de picioare şi o mie de braţe
cea care în capcane crâncene se ascunde,
neobosita Erinie,
cea cu picioarele de airamă.
Cădi dorinţa de iubiri
nelegiuite, adultere, ucigaşe
a cuprins pe cei oare nu se cuvenea
să se unească.
De aceea cred că prevestirea
nu se va face simţită omoritorilor
fără să le aducă dunăre.
Dacă această prevestire nu se înfăptuieşte,
viitorul nu se va mai dezvălui oamenilor
prin îngro'zitoare visuri,
mici prin omacole —
dacă aceste năluci ale nopţii
nu se vor adeveri.
O, dureroasă întoamceire de care a lui Pelope,
ce izvor de nonoroioire ai fost
penlfcru acest păniiîrit !
Din ziua în care Myrlilos pierii zvîrlit în mare-
din carul său aurit, prin ned'emn vicleşug,
nici o dureroasă îmoeroame
n-a fost cruţată acestei seminţii.
Intră Clitemn^stra însoţită de o sclavă-. CLITEMXESTRA
Iar umbli mereu prin toate părţile,
că noi-i Egisit aici să te ţie în frîu
şi să te împiedice să ieşi mereu din casă
şi să-i defaimi pe-ai tăi. .-......•
Cum a plecat el, nu mai ai faţă de mine
nioi un respect.
La cîţi oameni şi de cîte ori n-ai spus
că sînit aprigă, că fără lege conduc
şi că te ocărăsc pe tiae şi purtările tale ?
Totuşi nu eu sînt silnică.
Răspund prin injurie la injuriile tale.
Tatăl .tău,
aşa susţii mereu, e vorba ta preferată,
a murit de mina mea.
De mîna mea, o ştiu prea bine,
şi n-o tăgădiuiiesic.
Dar Dike l'a omorât, nu singură eu.
Şi ar treimi să-i aperi cauza
dacă, din întiîmjplatre, ai avea şi minte.
Fiindcă acest tetă al tău,
pe care necuirimiait ffl jelui,
el singur dinitire greci a avnit cruzimea
să jemtfească zeilor pe propria ta s<oiră
nu srferiise oînd a semănat-o
atîit oît am suferit eu nă6!OÎn:d'o.

Dar fie, învaţăMmă tu
de dragul oui şi din ce moitiv a jentfît-o.
Poaite că vei spune — din cauza argienilor.
Dar ei n-aveau drepteil să-nin omoare f alta.
Ori poate penltiru fratele lui, Mfanelau,
a jertfit o fiinţă oare îmi aipiairţinea
fără să^mi dea Sieamă ?
Nu avea şi acesta doi copii ?
Nu se cuvenea să molară ai lui mai curfnd,
de vsreime ce se născuseră dinitr-um tată şi o mamă
din pricina cărora se făcuse războiul ?
Lui Hades îi era mai foame de capiii mei ?
Vodă să-i înghită mai curînd decât pe-ai ei ?
Răufăcătorul tău tată ajunsese să piamdă
orice dragoste pentru capiii născuţi de mine
.ţi S'O păstreze doar pentru ai lui Menelau.
30
Nu sint acestea faptele uwui **tată** nesăbuit şi criminal ? Asta e păirerea mea, deşi tu crezi dimpotaivă. Iar moarta, de i s-ar da glas, ar gândi şi ea ca mine.
In ceea oe mă priveşte, nu sînit su,păifla/tă de cele ce s-au întâmplat, iar dacă tu găseşti că n-am dreptate, începe prim a judeca dnept înainte de a blestema pe ai tăi.
ELBCTRA
Nu vei spiume de astă dală
că, insultată cea dinţii,
n-ai făcut decît să-mi respingi injuriile.
Dacă îmi dai voie, îţi răspund în acelaşi timp
şi penitru cel moWt, şi pentaiu soma mea.
GLirriEMiNESTRA
Vorbeşte, îţi dau voie.
Dacă totototoauna ai fi început ou mine, aşa
n-ar fi foslt greu
să te laşi asioultaftă.
ELECTRA
încep prin a-ţi spune.
Mărturiseşti că 1-ai omorît pe taita,
ori că 1-aii ucis pe drept, ori că nu,
ce mărturisire air fi mai ruşinioasă ?
Dar eu îţi afirm că nu l-aii omiorît pe drept,
oi mîmaită de sfaturile blestematului
ou eare astăzi eişiti împreună.
Dar întreabă pe Artemis penitru ce crimă
răzbunarea ei a înilănţaiit vânturile Aulidei.
Sau. mai bine zis, să-ţi spiun eu,
că nu-i îngăduit pe ea s-o întrebăm.
După cîte am aliat, tatăl meu,
vlnind întrʲo pădfiure înldiinailă zeiţei,
a fugărit um oetfb cu bo-gattă Coloană
de raoniuri şi ou pielea tărciaită.
înjungliiirudu-l, se pare că s-ar fi lăudat,
şi câteva vorbe ale lui au jignit
pe fiica Laltotaei.
Ea reţinu pe greci, cerfaid oa tarta
să^i saiorifioe fiica drepit ispăşire
pentru fiară.
Aoeastîa fu oaiuiza jertifirii.
Altă elibeiraire penitru oas-te —
(ie că ar fi mers la ToSoda,
fie că sʲair fi întors aoasă —
nu era.
Din această oaiuză, şi noi de dragul lui Menelau,
a sacrificait-iO el,
ou duWere, muim|ai silit şi după loingi împotriviri.

Dar dacă a făouit awest lu^oru din dorinţa
de a-1 seuvi pe fnaitele lui, aşa cum spmi tu,
trebuia neapărat să mtoairă el
din mîna ta ?
După care lege ?
Bagă de seamă să nu-ţi făiumeşti nenorociri
şi reimuşicări întărind asemieineia legi.
Dalcă vrem să plăltim sîngele cu sînge,
tu vei muri cea dintâi,
dacă vine peideapsa.
Dar ia seama să nu te legi de pricini
uşuira'taice.
Fiindică:, îmvaţă-mă atuntci, de oe făptuieşti
oale mai ruişiniobse răpite, tu câine te culci
şi faci dopii ou el,
ou care îniaimite
mi 1-ai omorft pe taita ?
Dar respingi în sichimb pe cc*piii tăi
ooi legiuaţi, născuţii din sfflntă legătură.
Gum aş putea lăuda o asemenea purtare ?
31
Ori vei spume poate şi de astă dată
că îţi răzbuni fata ?
Ruşinos ar fi,
deoarece de dragul unei fiice nu se ciavine
să te căsătoreşti cu un duşman.
Nu este îngăduit nici măcar
să-ţi aducem aminte
fără să strigi că ne vorbim de rău mana.
lax eu mă gînidesc
că ne eşiti nu numai stăpînă,
ci şi maimă,
eu care trăiesc o viaţă nefericită
în mijlocul împilărilor cîte curg
din pairitea tia şi a tovarăşului tău.
între timp, nenorocitul Oireste, celălalt,
îşi târâie în surghiun o viaţă mizerabilă,
el care abia scăpat din mumile tale.
T>s multe ori m-ai înviiauit că l-am crescut
că într-o buiiă zi să te p,ediepsieiască.
Află că aş fi făcut-to eu singură,
dacă mi-ar fi sltlalt în puteri.
Acuma proclami pretutindeni
că sînt rea, bîrfitoaire sau neruşinată.
Dacă în asemenea lucruri mă pricep,
apoi noi desmint firea
de la tine moştenită.
CORUL
Văd că e plină de furie.
Dar cine să-şi dea seama
dacă purtiairea ei serveşte dreptolea ?
CLJTBMNESTRA
De ce să am eu grija ei,
cînd în acest fel şi la această rarstă
îşi acoperă miamia ou ocări ?
Nu credeţi că ea ar fi, cu neruşinare,
în stare de orice ?
ELECTOA
Să nu-ţi închipui că mu roşesc de ceea ce fac,
deşi tu eşti de altă părere.
îmi dau seama că pumtarea
nu se potriveşte nici ou anii şi nici ou rîndul **mau.**

Dar ura pe care mio stârneşti
şi faptele tale mă oonstrîng fătră voie
la faptă.
Pildele ruşinoase ne învaţă
să procedăm noi înşine cu neruişinaire.
CLITBMNESTRA
O nemernică. ;
Intr-adevăir, cuvintele şi faiptele tale • •, • . te fac să vorbeşti prea mult.
ELECTRA
Tu spui luiCTiuriile acestea, nu eu.
Făptuieşti,
şi faptele tale dau naştere vorbelor mele.
OLimEMiNESTRA
Jur pe Artemiis
că la înitoaroera lui Egist
nu vei rămîne nepedepsită.
ELECTRA
Vezi ? Inii îngăiduiseşi
să vorbesc liber, dar mînia
te împiedică să asculţi.
CLITEMNESTRA
Fiindcă ţi-am îngăduiut să spui tot ce vrea, mă vei împiedica oare prim stedgăibeie tale să aduc jertfe ?

ELECTRA
'Te las.
Jaitttfeşte şi nu mai da vina pe mine_
O vorbă n>u mai spun.
GUitEMNESTlRA
Femeie, înalţă panerele ou poame,
să oferim acestui rege rugăciuni
să fiu mînituită de spaimă.
Apolo, sprijdmitaruie,
ascultă şi iruga mea de taină.
Nu vorbesc între prieteni
si nu e nimerit să le desfăşor pe toate
Ja lumina zilei.
Ea este lîngă mine •
şi ar pultea răspîndi cu uiră
cuvinte nesocotite.
Dar ascuiltă-mi şi în acest fel tâlcul rostirii.
Cît pnweţite visurile pe care azi-noaipte le-am avirt,
O, nege Lykeios,
fă ca ele să se împlinească,
dacă îmi sîmt favorabile,
şi h.ărăKeişite4e dimţpiatrivă diuişmnamâiloT,
dacă le aoaisilderi funeste.
Iar dacă umii uneltesc să mă sicoată cu viclenie»
din bainăstamea psieaeată, • •
nu le îngădui lor, oi îngăduiie-md mie .
să condnic neaimml aitriziloa- şi sioepitirele **lui**
şi să trăiesc astfel zile ferkâlte,
în,tr-io vilaţă văd-uvită de rele,
lîngă prieteni şi lîngă coipii,
care nici niu mă insuliţă, nici noi mă **uim&res***
cu (rea vwinţă.
O, lAjpoJlo Lykeios,
tu cane ai astoultait cfite ţinam spiis,
împlineiŞte toate cîte ţi le COP ; ., ,

pe celelalte, zeu fiind. , ,
le ştii pnea bine — chiar eînd le tac.
Deoarece finesc e să le ştie ;;i măsouţii din Zeius.
.<!•!•'! Ji;).lj; !l',Lt> fi-ll.')
PEDAGOGUL "•'• ''''''' '•' '''li'-'
•,-.(! lii!,)H!if.«,V
Femei sltrăine,
eum aş puitea şti fără îndoială
dacă acesta e pallaltul regelui Egiiaţ.^l(1(,. .,(;..,.,()
i ,ll,/)V !r /•..'•".I.Y»'
CORUL
ai eoiooitat, &trăain.u3e. E ohiar palaitull lud.
PEDAGOGUL
Oare ghicesc bine şi cînd presoipun
ea în faţa mea se aifflă soţia lui ?
Deoarece, prin înfăţişare, ea arată a **fi regina,**
CORUL
Desigiuir, mai mult decît oricare alta. **Ea** se află înaintea ta.
PEDAGOGUL
Te satat, o, regină !
Vă aduc, ţie şi lui Egoist,
cuvinte plăcute de la un prieten.
OjITEMNESTRA .,., ...
Primesc cete a.iizitie, dar vineaiu să ştiu, înainte de ornice, care muritor te-a trimis.
PEDAGOGUL
Fanoteu Fooeaaioil,
domic să te înştiinţeze despre o **intîmpILare deosebită.**

35
CLITEMNESTRA
Care este aoest fapt, străine ? spune-1.
Ştiu că n-ai putea rosti decît cuvinte prieteneşti
venind din partea umui asemenea prieten.
PEDAGOGUL
Oreste a murit,
aceasta e vestea spusă în cuvinte **puţine.**
ELECTRA
Vai, nefericita de mine, am pierit din această clipă.
CLITEMNESTRA,
Ce spui ? Ce spui, străine ? Nu-i da ascultare. .
PEDAGOGUL
Spun acum aşa cum am spus adineauri : Oreste a murit.
ELECTRA
Pierdută sînt, nefericita, Nimic nu mai este de mine.
CLITEMNESTRA
"Vezi-ţi de treaba ta.
far tu, străine, sporne-mi adevărul
despre Mul în care el s-a pierdut.
PEDAGOGUL
Trimis am fost cu acest gînd ?şi toate le voi spune. "Venind Oreste să cinstească
jocurile delfice ale gtreoilor,
cînd a auzit vestirea cu glas tare
a întrecerii,
a păşit — strălucitor ţel al veneraţiei obşteşti —
acolo unde se da oea dintîi bătălie.
Dar izbutind, aşa cum puterea lui presupunea,
s-a văzut încununat de o victorie
de toţi cinstită.
Şi cum îţi spun, în puţine dar cuprinzătoare
cuvinte,
n-am mai văzut asemenea isprăvi
şi asemenea izbînzi.
Află că în toate întrecerile obişnuite

pe cele două stadii . ;
arbitrul 1-a piroolamat
în aplauzele tuturor învingător.
Era cinstit pe de o parte ca argiam,
iar pe de alta, pentru numele de Oreste, • .
ca fiu al lui Agiamemnon, cel oare
adunase odinioairă oastea vestită a grecilor.
Aşa stau lucrurile.
Dar cînd vreunul din zei ne urmăreşte,
nici cel mai puternic muritor nu poate scăpa.
A doua zi, la răsăritul soarelui,
a intrat în cursa de care repezi,
alături de mulţi alţii.
Unul era aheean, altoi din Sparta, doi libyeni
conduceam două care îngemănate,
iar el,
cu iepeie lui thessaliene,
era printire ei al cincilea.
Al şaselea cu mînji galbeni era din Etolia,
al şaptelea, un magnezian,
al optulea, cărunt, era aeinian de felul lui,
al nouălea din Atena oea înălţată de zei,
iar al zecelea car îl umplea un beoţian.
După ce s-au aşezat aoolo unde arbitrul,
după tragere la sorţi, îi orînduise,
eu pornit ou toţii la sunetul trîmbiţei de **aramă.**
37
|
CLITEMNESTRA
O, Zeus ! Ce-aş putea spune despre toate acestea ? Să le numesc fericite sau triste pe de o parte, şi folositoare pe de alta ? E jalnic eă-ţi mîntui viaţa prin chiar sfîşierea ta.
PEDAGOGUL
De ce cuviinţele mele
în aşa măsură te-au întristat ?
CLITEMNESTRA
Cumplit este să naşti,
deoarece ura împotriva odor pe oaire i-ai **născut**
mu răsare nici dacă sufletul tău
de pe urma lor pătimeşte.
PEDAGOGUL
După cîte văd, în zadar am venit aici. CLITEMTîESTRA
Desigur că nu zadarnic.
Ouni ai putea zice astfel,
când ai venit la mine cu vestea sigură
a morţii aceluia care, fiu al sîngelui meu,
mi-a fost îndepăulat de la sîn
şi de la îngrijirile mele,
ca să ajungă fugar şi străin
şi de atunci să nu mă mai vadă,
el care m-a învinuit de moartea tatălui **său**
şi mă amenința cu înfricoșare.
Astfel că somn<ul
nici cel de noapte, nici cel de zi
nu se apropia de mine,
iar timpul caire trece mă apropie
mereu de noapte.
Dar aoum sînt izbăvită de spaima kd
şi a ei,
40
fiindcă ea era pentru mine un mai mare **blestem,**
ea care locuia cu mine şi bea zilnic
sîngelte curat al sufletului meu.
De acum înainte însă nu ne vor mai tulbura,

cât e ziua amenințările ei.
ELECTRA
Vai mie, nenorocita !
E voie oare aoum să-ţi plîng destinul,
Oreste, tu care în starea în care te aflad
eşti insml'tat de această mamă ? ;
Asta să ne fie fericirea ? .-•;,•'
CLITEMNESTRA ;
A ta nu, fireşte,
dar el o druioe bine aşa cum e.
ELECTRA O, Nemesis ! AscuSLtă pe fratele meiu **mort I**
CLITEMNESTRA ;
N-avea grijă, a ascultat ea •.,.•.
lucrurile oaire trebuiau ascultate şi le-a îm,pliniit aşa cum trebuia.
ELBCTRA
Imsultă-tne,
fiindcă te afli acum în culmea puterii.
CLITEMNESTRA
Niokând tu şi Oreste mă veţi mai putea opri.
ELECTRA
Stavila noastră sna ridicat, dar nu şi a ta în acelaşi timp.
GLITEMNESTRA
O, străine, mute dariuri ai căpăta de-ai izbuti să-i poitoteşti clevetirea.
PEDAGOGUL
Bot prin urmare să plec
de vreme ce mi-<am împlinit datoria.
CLITEMNESTRA
Ba de loc, " !
n-aş îmiplini-o asltfcl nici faţă de nici faţă de cel care te-a trimis. Dar inltră în palat şi las-o să jeluie în voie nenorocirile ei fi ale prietenilor..
ELECTRA
Vi se pane oare prea plînsă şi prea abătută
de durere şi nenorocire această cruidă femeie
al căirea fiu atât de jalnic a pierit ?
Rîzînd a pfocait *]* Vai mie, nenorocita !
O, dragul meu Oreste,
pierirea ta şi pe mine nua ucis.
Repede ai plecat şi mi-ai smaiJs din suflet
singurele nădejdi că ai puitea veni intr-o zi
viu, să-ţi răzbuni tatăl şi pe mine.
Dar acum, singură, fără tată şi f acră tine, .
unde să mă duc ?
Să trăiesc viaţa de sclavă
la oamenii care-mi sînlt cei mai odioşi,
lingă ucigaşii taitălm meu ?
Bine mi-ar ete, nu-i aşa ?
Nu, nu voi loteud la ei de acum înainte,
ană jur,
dar în faţa acestei porţi delăsîndiu-mă,
îmi voi sfirşi zilele neprietenoase mie. . ,
42
Şi dacă s-ar simţi cineva dinăuinitlrai **stânjenit**
să mă omoare.
Pentru mine viaţa este o du/rare
şi moartea un dar.
N.u mai vreau să trăiesc.
CORUL
Unde sânt oatre fulgerele lui Zeus,
unde sîmt arzătoarele flăcări ale Soarelui,
dacă, văzând acedtea, le lasă ascunse ?
ELECTRA
Vai ! Vai ! Vai !
CORUL

Pata mea, de ce pilîngi ?
ELECTRA • ""i- r • •: ' O, zei !
Nu blesitema !
Mă sfîşiaţi !
In ce fel ?
CORUL
ELECTRA
CORUL
ELECTRA
Nu vedeţi că ai mei sînt în Hades şi că, dîndu-mi speranţe, călcaţi peste mine copleşită ?
CORUL
Da, ştiu că regele Amphiaraos, ;
înşelat prin uneltiri pentru un colier **de** aur, se află în Infeun...
ELECTRA Vai ! Vai ! Vai !
CORUL ...unde este viu şi domneşte.
ELECTRA
Vai !
CORUL
Da. Intr-adevăr,
fiindcă soţia lui a fost criminală.
ELECTRA Dar a fost pedepsită.
CORUL
Fireşte.
ELECTRA
Ştiu, ştiu,
fiindcă sna aflat printre oei cerniţi
un răzbunător.
Pentru mine însă nimeni nu este,
fiindcă acela oare trăia a dispărut,
smuls de pe parafat.
CORUL Nenorocită eşti, între nenorociţi !
ELECTRA
O ştiu, o ştiu piea bine,
dim viaţa mea toată, care înlănţuie
multe şi îngirozitoare nenorociri.
CORUL
Le cunoaştem
nenorocirile pe oare le plîngi.
ELECTRA
Nu căutaţi prin urmare să mă când...
Ce spui ?
CORUL
ELECTRA
...cînd ajutorul fraţilor inimoşi nu se mai află.
CORUL Moartea e soarta muritorilor.
ELECTRA
Soarta de a muri oa acest nenorocit împiedicat în şleauri printre forâiituri de care ?
Răul e neprevăzut.
CORUL
ELECTRA
Şi cum să fie altfel, dacă în pământ străin mîinile mele nu 1-a/u ajutat ?

44
45
46
Vai!
COBIUL
ELEOnRA
Şi a murit fără mtoaimiînlt şi fără jelanii...
GRISOTEMIS
O mare bucurie mă poartă spwe tine,
sora mea,
şi mă îndeamună
să las deoparte ornice socoteală.
Iţi aduc faririmea şi sltfeşiUul durerilor
din pricina cărora te tffingiuiai.
ELEGTRA
Unde să fi găsit *u leacul
oimor dureri pentru oaire niu se află **alinare ?**
GRUSOTEMIS
Oreste 'al nostou este aici. Asculită-mă oe-ţi epnun. E tot atit de sigur cffit faţptul că mă vezd în faţa ocMlor.
ELECTRA
Nu oumwa ţi-ai pieuduit minţile,
nemoiiotaiiflo,
de-ţi veni să-ţi baţi joc
de nenkMotaimle tale şi de^ale mele ?
CRISOTEMIS
Jur pe vatra părintească,
im voi-besc în derâdere,
el eSte aicâ
ca şi cum ar fi înaintea noastră.
ELECTBiA
Vai ţie, nenorocit» !
De la cine ai afet vestea
de-i dai *atâiUa.* crezare ?
ORjISOTEMIS
Eu însămi am văzuit neâindioieliMioele şi dim caoiza lor cred !
ELEOTR,4
Ce-ai văzut, nemionocito,
care tena făout să creai
şi ce oai'e aipirâniSHa fa inima ta
acest fac nestins ? '
CRISOTEMIS •" ••
In numele zieiflioir, asiaullită-mă ! . ,; Şi vei şti ouTînd dacă vorbele **meâe** sînt nesăjbuite SBOI plinie de miez. "
ELECFEU ,
Spoine deci, dacă ,
veirbirea singură te hucură.
ORISOTEMIS
lailă, îţi spun doar ce-aan văzut.
Cînd am ajiuns la vechiul mormânt
al tabei,
am zărit urme de lapite proaspăt vărsat
pe 'Coloane şi jur împrejur
flori împiodobind.
Mirată de această privelişte,
m-am uitat în jurul meu,
47
nu cumva să mă vadă cineva.
Şi oum era. linişte în tot lacul, mă apropii
de marminit şi zăresc
şoiviţe de păr proaspăt tăiate.
Cum 'am văzut, acest lucru , ,
eu nefericita,
un g-înd sicump din totdeauna ascuns
s-a ivit în sufletul meu,
cum că aş vedea semne lăsate de Oareste
al nostru, cel mai iubit dintre oameni.

Lejam luat în mâini fără să soot un cuvânt
ţi ochii mi s^au umplut de lacrimile bucuriei.
Şi acum aicelaşi lucru îl cred,
că asemenea prinoase
numai de la el puteau veni
şi de la nimeni altul.
îii afară de tine şi de mine,
cine altul deoît el
ar fi îndrăznit ?
Despre mine ştiu bine că mu,
aşa oum ştiu şi desipire tine.
Cum ai fi putut s-'o faci
tu, care n-ai îngăduinţă de-a ieşi
din palat nioi ca să te rogi zeilor ?
Dar nici mama nu are asemenea griji,
iar fapta ei n-ar fi putut rămâne ascunsă.
Numai Oreste ar fi puitut cinsti asitfel
mormînlul tatei.
O, sora mea, vino-ţi în fire,
Dintre zei, nu acelaşi este totdeauna
tovarăş aeekwaşi oameni.
Pînă acum se arătase crud faţă de noi.
Poate că ziua de azi va fi chezaişe
unei fericiri noi pemltru amînldiouă.
ELECTRA
Nesowotinţa ta îmi pricinuieşte din nou mila
CRISQTEMIS
Ce se întîmplă oame ?
Nu spre bucutnia ta vorbesc ?
ELECTRA
Nici nu ştii pe unde calci şi nioi ce gîndoiri ai nu Ş'tii.
CRISOTEMIS
Cum să nu ştiu
ceea ce ochii mei au văaut ?
ELECTRA
A murit, nen<wocito,v
şi a pierit gîndul că ne^ar fi putut **mintui.**
Nu mai nădăjdui la el.
CRISOTEM.IS
Vai, nefericita de mine *l* Şi care muritor ţi le-a spus toate acestea ?
ELECTRA
Acela care fu de faţă când el pierea.
CRISOTEMIS
Şi unde se află el ? Minunea mă copleşeşte.
ELECTRA
In palat.
Iar vestea n-<a supărat prea tare pe mama.

CRilSOTEMlS
\ai, neferiicita de mine !
Ale oui au fost atunci[1]
multele priinoa&e de La moaminljuH taitei ?
ELECTRA
Cred că le-a depus careva dornic să cinstească amintirea lui Oreste.
CRISOTEMIS
O, nenorocita de mine !
Cum alergam plină de bucurie
puiitîn4 asemenea vestiri,
fără să-mi dau seama în ce atare am ajuns !
Dar acum că am venit,
văd diunerdfe noastre vechi sporite

de actele noi.
ELECTRA
Da. Aşa stau luanurile. Dacă ai încredere ÎŢI mine însă, vei putea îndepărta povara durerilor de astăai.
CRISOTEMIS
Nu cumva aş putea să dau din nou morţilor viaţă ?
ELECTRA
Nu desţuie asta e voxba,
că nu minam pierdult încă minţile.
CRiISOTEMIS
Ce-ini Oerd atu-nei să îndeiplinesc dim oe-om stă în putem ?
50

f

Wi«
ELECTRA
Să făptui«şti ou îndtrăzaaeală sfaturile ce-ţi dau.
CRISOTEMIS Folositoare dacă sînt, mu le voi reelpinge.
ELECTRA
Gîndeştente bine,
aiimie bun nu se împlinite fără suferinţă.
CRISOTEMIS
Ştiu, şi după puterile mele te voi ajuta.
ELECTRA
Ascultă acum
cele ce mi-am pius în gîmd să înfăptuiesc.
Toi ştii prea bine că ajutor de la prieteni
m-u se află pentru noa,
de parcă Hades i-ar fi luat pe toţi
'şi-ain rămas singure şi părăsite.
Iar eu,
cît *îmi* ştiam fnaitele în viaţă,
nutream nădejdi că îniiro zi
se va întoarce, răzbunător,
să pedepsească omotnul Haitei.
Acum că el mu mai este,
mă Sjprijin pe tine
că vei primi fără crfcaire
să ucizi împreună cu mame, sora ta,
pe Efeist,
ucigaş al taitălui nostru.
Fiindcă de tine
nimic nu se cuvine să mai
Cît timp vei mai rămîne idnditf
şi pe ce speranţe te vei întemeia pe viitor
tu care ai atît temeii să plângi şi să oftezi
că lipsită ai fost de averea tatei
şi îndurerată ani mulţi vei aştepta,
îmbătoînind fără dragoste, nemăritată ?
Şi să nu tragi nădejde că toate acestea
cândva le^ai putea avaa.
Egist nu este atît de nesocotit
să lase neamul tău saiu al meu
să rodească şi să fie într-o bună zi
spre pedeapsa lor.
Dacă vrei să-mi urmezi însă îndemnurile,
vei fi în primul rînd lăudată
pentru puirtarea ta faţă de morţi,
faţă de tatăl şi faţă de fratele nostru.
Apoi vei fi considerată liberă,

așa cum te-ai născut,
şi căsnicie de preţ vei întemeia,
fiindcă spre inimile mari
vin de obicei îmbierile.
Nu vezi cîte laude vei aduna
pentru tine şi pentru mine
dacă îmi vei da crezare ?
Care cetăţean de-al nostru, care străin,
văzînduHne,
nu ne-ar întâmpina cu măguliri :
„Priviţi, prieteni, la aceste două surori
care au mîntuit casa lor de la pieire,
care, cu riscul vieţii, au ştiut
să aducă moarte duşmanilor
de noroc îndelung sprijiniţi.
De aceea trebuie să le respectăm şi să le iubim
cu toţii,
iar la serbări şi la praznice
să le sărbătorim şi să le cinstim
pentru marea lor bărbăţie."
Asemenea cuvinte toţi oamenii despre **noi**
vor rosti,
iar gloria noastră nu va pieri nici cît vom trăi, nici după moamte. Gonvinge-te, draga mea, de acestea, compătimeşte cu tatăl tău, suferă durerea fratelui nostru, opreşte suferinţele mele, curmăJe pe-ale tale şi gîndește-te că sufletele mari ruşinos e să 'trăiască în rușine^
CORUL
Aici prudenţa e de maire ajutor
şi pentru cane vorbeşte, şi pentru cine **ascultă.**
CRISOTEMIS
O, femei !
Chiar înainte de-a vorbi, de-ar fi fost
în minţile ei,
s-ar fi SFtrădmit să arate măcar
atâta prudenţă cîtă îndrăzneală.
Fiindcă unde oare ai găsit
tu, sora mea,
cutezanţa *dc-a* mă îndemna
şi pe mine să te urmez ?
Nu te gândești că te-ai născut
femeie, nu bărbat,
şi ești ceva mai slabă
de mîini
decât duşmanii noştri ?
Iar la ei norocul înfloreşte zilnic,
pe când la noi veştejeşte
şi dă să se stingă ?
Și cine oare, gîndindu-se
la omorul unui asemenea bărbat.
şi-ar ajunge fără vătămare scopul ?
Teme^te ca nu cumva,
auzindu-me cum uneltim,
53
cuvintele tale să sporească
durerile care ne cojpteșesc.
La ce oare ne poaite fololsi
oa, după ce viom fi fost lăudate,
să pierim de mioamle ruşinoasă ?
Fiindcă nu moartea e cel mai mare
rău de pe lume, ci,
dorind slîrşitiul, să nu-1 poţi ajunge.
Te implor de aceea,
înainte dena ne distruge cu totul,
înainte ca neamul nostru să piară

din rădăcinii,
potoleşte-fţi*:* mînia.
Cuvintele pe care le-aii rositit le voi uita
şi le voi socoti nespuse.
Iar tu bagă^ţi minţUe în cap,
ca, fără puteri fiind,
e mai tine să asculţi de stăpîni.
CORUL
Urmează-i sfaturile.
înţelepciunea şi prevedearea
sînt cele mai mari amuţii a'le omului,
ELECTRA
Nimic neprevăaut n-ai spus. Iar din eâte-am spius eu, ştiam că pe toiaJte le voi respinge. Eu, eu singură trebuie să preiau cu mîna mea această înoredinţasre. Şi n-o voi lăsa neisprăvită.
CRjBOTEMIS
Vai ! Să fi avut asemenea gînduri
cînd Inau ulcds pe tafta.
Atunci toate ai fi fost din timp prevenite.
54
ELECTRA
Aş fi fost desigur în măsutră
după firea mea,
mintea însă nu mă ajuta încă.
CRiISOTEMIS
Steădfuie-te, o, sora mea, să rămîi în starea de[j]ajtunei.
ELECTRA
Asemenea sfat vine din hotărîrea de-a nu mă ajuta-.
CRISOTEMIS Cine face răul e firesc să sufere.
ELECTRA
Te invidiez penitru mintea ta, dar te urăsc pemitou laşiUate.
CRISOTEMIS
Ascult cele ce spui,
aşteptând să rosteşti cuvinite mai cuminţi.
ELECTRA
Din partea mea nicicînid vei auzi ceea ce aştepţi.
CRISOTEMIS
Vireme răimSne desitulă să fim judacalte pentru cele ce am spus.
ELECTRA
Du^te. Poios de pe urma ta nu poate veni.
55
56
CRISOTEMIS
Poate veni,
dar tu nu-î poţi paucspe.
ELECTRA
Cînd mama se va întoarce,
vezi de-i povesteşte toate acestea.
CRISOTEMIS
Nu te urăsc în asemenea măsură.
ELECTRA
Dă-ţi seama totuşi spre ce necinste mă îndemni.
CRISOTEMIS
Nu spre neoiniste te îndemn, oi spre înţelepciune.
ELECTRA Trebuie prin uirmare să-ţi ummez părerile ?
CRISOTEMIS
Ciad vei deveni înţeleaptă, ne vei conduce tu.
E îngrozitor să vorbeşti cuminte, iar în fapte să greşeşti.
Ai vorbit drept
despre răul caire-ţi stă aptroape.
ELECTRA
Nu cumva îţi pare
că vorbesc fără dreptate ?
CRISOTEMIS
Se întâmplă uneori

ca şi dreptatea să aducă rele.
ELECTRA Nu vreau să trăiesc sub asemenea legi,
CRISOTEMIS
Dacă vei făptui ceea oe plănuieşti, va vemi şi timpul să mă lauzi.
ELECTRA
Fără teamă
îmi voi urmări scop urile.
CRISOTEMIS
Adevănat să fie,
nu vrei să-ţi schimbi părerea ?
ELECTRA
Nimic nu e mai odios deeît sfaltuj cel rău.
CRISOTEMIS
Pari să nu primeşti
nici una din vederile mele. ^_
ELECTRA De mult sînit hotărâtă, nu de astăzi.
57
CRISOTEMIS
Plec, prim urmare, fiindcă nici tu niu virei să-mi lauzi vorbele, nici eu purtările.
ELECTRA
Du'te, du-ite, nu-ţi voi călca niciodată pe umme,
oricât ai dori acest lucru.
E mare prostie să ţinteşti în gol.
CRISOTEMIS
Dacă ţi-a trecut prim gînd că eşti miai înţeleaptă,
fii.
Dar cînd vei cădea în nenorocire,
Stai vei lăuda cuviinţele.
CORUL
De ce oare, văzând păsările
cele cuminţi *ţi* în văzduh zburătoare
cum îşi hrănesc părinţii din câine s-.au născut
şi care i-aiu ocrotit,
nu facem şi noi la fel ?
Dar, pe fulgerele lui Zeus şi pe ThomJB din caruri,
multă vreme niu va rămîne
nerecunoştinţa for nepedepsită.
O, faimă subpământeană a morţilor !
Fă glasul tău din nloiu ascultat de atrizi
şi povesitoşte-te câtă ruşine s-a aidiumaft
peste neamul lor.
Fiindcă palatul e învrăjbit,
dihonia s-a ridicat între surori
şi nu le mai îngăduie dragoste.
Singură FJeetra,
trădată şi părăsită, se zbuciumă
şi se jediuie,
aşa cum privighetoarea îşi pGiînge părintele
şi, distpxeţuind pericolele care
58
îi ameninţă viaţa, e gate să moară,
dacă poate lovi
în cele două ţeluri ale urii sale.
Cînd a fost oare un sufileit mai înalt
deoît al ei ?
Fiindcă nimeni nu doireşite să părăsească
viaţa plăcută şi bunul lui renume
penltru a merge spre rău
şi fără să lase înapoia lui o faimă.
Şi totuşi, fata mea, copila mea-,
viaţa plină de amărăioiune şi lacrimi ai ales-o.
Şi ai respins tot ce ţi s-a părut nedemn,

păstrând faima ta
de înţelepciune şi de îndrăzneală.
Fie ca norocul şi bra/ţul tău să te înalţe
cu atât peslte duşmanii tăi
cu cât eşti astăzi coborâtă.
Pe tine pe cane te^am văzut
pradă celui mai crud destin,
dar păsMed cea mai mare pietate
din cîte au arătat vreodată copiii
faţă de părinţi.
ORESTE
O, femei din Airgos,
dirept aim fost îndrumaţi
să umblăm spne cele ce ummăirim ?
CORUL Şi urmărind ce, ai venit pe-aajci ?
ORESTE
întreb de mai multă vreme
să aflu despre locuinţa lui Egist.
59
CORUL
lat-o în faţa voastră.
Nu v-a înşelat cel care v-a îndrumat.
ORESTE
Care dintre voi, intrând în acest ar putea aniLnţa celor dinăunitru sosirea noastră şi vechea dorinţă de a-i vedea ?
CORUL
Ea, dacă sarcina asia de a fi vestitori revine celor apropiaţi.
ORESTE
Du-te, femeie, şi spume-Ie că fooeeni îl caută pe Egist.
ELECTRA
Nenorocită ce suit !
Nu cumva aduceţi dovada
povestirii pe care am ascoltato ?
ORESTE
Nu ştiu despre ce vonbeşli,
dar bătrîniul Strophios pe mine m-a trimis.
a i oi cu veşti desipma Orcste.
ELECTRA
Ce spui, străine ? Spaima mă cuprinde. ORESTE
In această uşoară urnă aducem
lot ce a rămas — o, atât de puţin ! —
din trupul lui.
ELECTRA
Nenorocita !
Es*e daci prea adevărat ! Văd fără putinţă de îndoială pricina marei mele dureri.
ORESTE
De-1 plîngi oumva pe Oreste
şi soarta lui,
află că în urnă îi este laşiul,
ELECTRA
O, străine !
Dacă e adevărat că această urnă
îl cuprinde,
îngăduie-mi s-o sbrîng în braţe.
Să pot plîng-e,
«dînd cu lacrimi cenuşa,
nenorocirea lui,
a mea şi a neamului nostru.
ORESTE, *către însoţitorii lui*
Apropiaţi-vă şi daţi-i urna.
•Oricine ar fi ea,
nu din duşmănie ne-o cerc,
ci din prietenie sau din legătură de sînge.

ELECTRA
O, ultime rămăşiţe din sufletul lua Oreste,
muritorul pe care cel mai mult
l-<am iubit.
Cît se deosebeşte starea în oare te primesc
de speranţele pe oare le aveam
cînd te-am îndepărtat din aste locuri !
Nimic nu este acum în braţele mele
60
61
62
şi ce strălucit copil am smuls eoi
din palaif!
De ce nu mi-am piezldujt viaţa
înaimte ca mâinile mele să te răpească **morţii**
şi să te trimită pe pămfint străin ?
Ai fi miurit în aicea nrfericnită zd,
dto ai fi fost cel puţin îngropat
lîngă total tău.
Şi, nenorocita de mine,
nu ţi-am spălat trupul cu apele lustrale
şi n-am eules de pe rug,
aşa cum se cuvenea,
nefericitele resturi, ale cenuşii !
Mîini străine te^aiu îngrijit şi te reîutoroi acum-
uşoară povară în această uşoară urnă.
Vai, nenorocita !
Ce s-a ales din grijile pe cane le' purtam
copilăriei ibale,
acele griji oare^mi pricinuiau
chinuri aitât de duliei ?
Fiindcă nu-i erai atunci
mamei aitfit de sicunap
cît erai injimii mete.
Nu lăsam pe nimeni să-ţi dea să **mănînei,**
eu aveam aiceastă grijă,
pe mine mă chemai, .pe sWra iţa.
Vad !
Toate au dispărut fatro singură **ri**
o dată ou Nnne.
Moartea, ULestemiată funliumă,
ini-a irăipit itottul îmtr-o dipă.
Tlata e mort,
tu dispari, şd eu 'pier o dată eu tine.
Se bucuiră duşmanii noştri,
iar o mamă — memiamă •—
se îmbaită de (plăcere.
Şi totuşi de câte ori mi^jai trimis
veste
că ve veni s-o
Dar un zeu,
duşman zileliotr Itale şi alor mele,
ne-a fuaiat răKbunairea
şi mi-a trimis,
în schimbul iubitei tale făpturi,
o umbră zadarnică şi cenuşa.
Nenorocire mie ! Amăiiite rămăşiţe !
Vai ! Vai !
Ge nefericită reânitoancere
ţină ofeiit zeul !
Nu trevii, sicumpul meu,
decît oa să mă pierzi,
oa să pierzi asitfeil viaţa s»rei tale.
Primeişite-mă Saib aicopenişul tău,
să locuim alături în veşnicie

împrepnă,
nieant Jângă neant.
Gît trăiai, lîrna plăcea să împaint cu tine
liumina.
Şi acum doresc să-ţi împărtăşesc
mormântul,
Nu ! Aideivăiratia suferinţă *îmi e* în lumea morţilor
CORUL
Gtmdeşlte^e, Eleictra,
că mairitoir a foist total tău.
Aşa înoît mu geme proa itare ;
toţi vom plăti morţii atoefalşi tribut.
ORESTE . r
Vai ! Vad !
Ge să-i spun ?
Ce să-i vwbesic îin tulbuinarea în **oare**
mă afilu ?
Nu mă mai p-ot stăjpîni.

• ELECTRA Ce dmrere ai, şi de unde asemenea cuvinte ?
ORESTE Atunci ta eşti vestita Electra ?
ELECTRA Eu sînt şi în starea în oare mă vaza.
ORESTE
Vai ! Ce trist destin !
ELECTRA
Străine, oe te faoe să-mi ţpMiigi în aoest fel nefericirea ?
ORESTE
O, trup ou atâta nedreptate batjocorit !
ELECTRA
Initr-adevăr, pe mine, Eleotra, şi noi pe alte o socoteşti astfel ?
ORESTE
Pînă acum nu-mi ştiam toate durerile. ELECTRA
Şi ai ajuins să le afli din cele oe-am spus eu ?
ORESTE
Văzîndu-te numai, copleşită de nenorociri !
ELECTRA

Şi numai o mică parte din ele vezi.
ORESTE
Cum ar putea fi altele
mai aspre decît cele pe care *le* văd ?
ELECTRA
Fireşte că sînt,
de vreme oe stau alături cu ucigaşii.
ORESTE
Ucigaşii cui ?
De unde această tristă veste ?
ELECTRA
Ucig-aşii tatălui meu,
Nevoia m-a împins să4 slujesc.
ORESTE
Care miuritoir Ite-a putut comsrtrînge la asemenea faptă ?
ELECTRA
Mamă e numele ei,
dar nimic matern nu are în suflet.
ORESTE
Şi cum a izbutit ?
Prin violenţă sau prin persecuţii ?

ELECTRA
Prin violenţă, prin persecuţii şi prim rtwalte cefleQiallte chimui-i.
ORESTE
Şi mioi iun prieten ntu s-a 0pus, n-fl sărit să te ajurt* ?
ELECTRA
aviuit decât pe jumul singur. *I-ai* adus oemiuşa,
ORESTE
O, mei «icita !
Pe cît te văd, pe^aiBlt te plîng.
ELECTRA
Eşti singmnrl dinltue itloţi muritardi m-a pMns.
ORESTE
Sânt şi singumul cane a venit durerea.
ELECTRA
Din ioe loc §i din Be oaiuză ? Te înrudeşti cane cu mine ?
ORESTE
Aş vorbi dacă aş fi sigur
de bunăvoinţa celor oare ne asouihă.
ELECTRA
îmi sînit binevoitoaire, vorbeşte deci în faţa umor fiinfe
ORESTE
Lasă jos a»eaB|tă luimă. Vei afJa aioutoi iBoitul.
ELECTRA
O, străine ! *în miumide* zeilor, nu mă lipsi de *ea.*
ORESTE
Crede-miă şi nu vei avea <virieicida)tă (Prilej să-ţi pară rău.
ELEGTRA Pe vitejia ta ! Nu mă lipsi de tot oe arai «nai sfînt.
ORESTE
N-aş feice acest lucru.
ELECTRA
Nefericită ce sînt !
Să fiu lipsită eu — o, Otresfte ! — de cenuşa ta.
ORESTE
laoetează aceste sttrigălte. Pe nedrept le jelui .
ELECTRA
Cum ? Niu **Cu** dreptate
jeluiesc pe faaitele mieu miort ? /

ORESTE
Nu mai e potrivit
să ţii astfel de vorbiri.
ELECTRA
Atât de nedemnă să fiu de scumpa mea umbră ?
ORESTE
De nimic au eşti nedemnă, dar aceasta, nu-i aparţine.
ELECTRA
Nu am oare în braţele mele cenuşia lui Oreste ?
ORESTE
Nu pe-a lui Oneste. Doar numele este *ni* lui.
ELECTRA
Unde e atunci momnânitiul acelui Qeaiaro<oit ?
ORESTE
Nicăieri.
Cei vii n-au moranînit.
ELECTRA
Ce spui, tinere ?
ORESTE Adevărul. Eu mu mint niciadialttL
ELECTRA E viu deci aoest băitbat ?
ORESTE Tot atît de viu cSt sînt şi eu.
ELECTRA Nu cumva eşti tu acela ?
ORESTE
Priveşte inelul tatălui raosliru

şi dă-ţi seama dacă spun adevărul
ELECTRA O, scumpă lumină !
ORESTE Fără îndoială, prea scumpă f
ELECTRA Iţi aud vocea !
ORESTE Crede-mă că nu e alta.
ELECTRA
Te am în braţele mele.
ORESTE
De-aş putea avea tot ce doreşti în aceeaşi măsură !
ELECTRA
O, rpreacinsitiitie femei ditn Myoeaia !
Priviţi pe acest Oreste ucis prin vicleşuguri,
şi a'Oum tat (prin vicleşuguri mîrrtiuit.
CORUL
II vedem, fota mea, şi fericirea binevenită face să curgă lacrimi din ochii noştri.
ELEGTRA
O, străbuni ! O, sitjrăbumi !
Te-am regăsit pe tine cel mai scump
al meu ;
iată-lte venit să revezi
pe acei *pe* care inai dorit.
ORESTE
Eu BÎnt *în* lata te,
dair păstrează înică ItăBere.
Ce ee întâmplă ?
ELECTRA
ORESTE
Tăoeirea e iwcesairă.
Nu oumva să me audă cineva din
ELECTRA
Dar, pe AiUjemis, cea mereu feoioairă, nu mai am mici o teamă ! Pafe/tiul e plin doar de-o jalnică adunătură de femei.
70
Bagă de s'eamă, :
uneori Ares se află asouras prmSre femei.
Tu însăţi ţiiai dat iprea bine seama de acest luionu.
ELECTRA
Voi ! Vai !
Ai neadus înaintea oiclhilor mei
toajte durerile dezvăliuilte,
acele diuireri pe natne nimic
nu mi le va putea şterge din amiinitifla.
ORESTE
I^e cunosc înjtinideiea, dwr numai în ziua în oare le vom jxultea sţpuraie deBichis va toefoui să ne amintim, de ele.
ELECTRA
Mereu, mereu
trebuie să He răspîndieac dneptaitea,
acum icând gtoaul meu a devenit liber.
ORESTE
Sîn/t de pamrea /ta ;
tocmai de aceea însă itnebuie să-1 feireşti.
ELECTRA Aton oi, ce e de făcut ?
ORESTE
Nu e timpul să vonbim prea mute despre cele ce avem de făptuit.
71
ELEGTRA
Cine mi-ar piutea impune tăcere, cînd, împotriva oricărei nădejdi, a oricărei evidenţe, te revăd !
ORESTE
M-ai nevăzut
cînd zeii mi-au întors înapoi paşii.
ELECTRA
Ce maire bucurie îmi vesteşti ! sprijinul e demn de^un nemmritor.
ORESTE
Greu e pentru mine în aceste clipe Dacă un zeu te-a adus în acest palat, să-ţi potolesc bucuria. Dar tocmai acum mă tem văzîndu^te snestăpînită.

ELECTRA
O, tu, oare te-ai arătat ochilor mei
într-o întoarcere atît de miult dorită,
îngăduie,
după durerile *pe care le-am suferit.
ORESTE
Ce trebuie *ea* fac ?
ELECTRA
Nu mă .opri să arăt bucuria 3e-a fi revăzut scumpul tău chip.

, ORESTE
Nu numai că nu te opresc,
dar 1-aş pedepsi chiar pe cine ar voi
să te împiedice.
ELECTRA
îmi îngădui deci ?
ORESTE
De oe nu ?
ELECTRA
O, prietene !
Cum aş putea să eu mă frămîat
şi să tnu strig
auzind vocea pe care nu mai speram
s-o aud ?
Te am, în sfîrşit, fratele meu,
şi apari cu înfăţişarea, atât de S'Cumpă,
pe care în mijlocul celor mai mori
nenorociri o păstrasem.
ORESTE
Să lăsăm cuvintele de prisos.
Nu mă învăţa nici cît de rea e mama,
mici cum Egist risipeşte şi istoveşte
averile icasei părinteşti.
Nu e momentul unor asomienea vorbiri.
Spune-mi mai curând *ce* se potriveşte
împrejurărilor de acum.
Spune-mi cum,
ascunşi sau descoperiţi,
am putea pătrunde în acest (palat,
să «prim ţneruşinata bucurie
a duşmanilor noştri,
'S f
.51
|
'S. .
* b "i . & l l
«? (D §P - —
i S 8 a a a :a i 'S1 8 -i 1 .S | | *
§ $ U j s j -
-cSt&-^,H,gg?
il^l-sslo
ORESTB :•
Cum sînt dispuşi să mă primească cei din palat ?
PEDAGOGUL Bine. Ca pe-un necunoscut.
ORESTB
Ai anunţat, aşa cum stabilisem, că am murit ?
PEDAGOGUL

Fii sigur că te socotesc aflat în împărăţia morţilor.
ORESTE Şi sînt încîntaţi ? Ce spun ?
PEDAGOGUL
Cînd vom isprăvi,
vă povestesc eiu.
Pînă atunci, starea lor e
pe de o parte fericită,
şi pe de alta îngrozitoare.
ELECTRA Frate, cine e acest străin ?
. ORESTE Nu ţi4 reaminteşti ?
ELECTRA Nu-1 am în mamite.

T

ORESTE
Nu-1 (recunoşti pe acel
în ale cărui braţe m-ai încredinţat ?
. Cine ? Ce spui ?
ELECTRA
ORESTE
Acela pe care grija ta
Ina însărcinat să mă .ducă la fooeeni.
ELECTRA
Cum ? El e singurul dintre toţi oare de la moartea tatei ne-a rămas credincios ?
ORESTE El e. Nu mai întreba.
ELECTRA
O, scumpă lumină !
O, singur mîntiuitosr al neamului .igamemnonic,
cum ai venit ?
Tu eşti acela care 1-ai ferit pe fratele meiu
de atîtea pericole ?
Omagi îmi sînt. aceste mîini !
Cît m-au slujit, venind, aceste picioare !
De oe atâta vreme tenai ascuns
şi nu te^ai arătat ?
Mă oopleişeai cu vorbele,
cînd ai fi putut întîi să-mi ***spui***
marea bucurie.
Te salut, c-, (tată,
fiindcă tetă te socotesc,
te salut p« tine pe care,

I

d f
I B-1-
6- B f g.
i
^ ^

w t-[1]
O O
8
M H
Q
CLITEMNESTRA
Vai, vai !
Palat văduvit de prieteni
şi plin de asasini !
ELECTRA
Cineva strigă pe-aicd ? Aiuzit-aţi, voi, prietene ?
CORUL
Aud nemaiauzite nenorociri, care mă îngrozesc.
CLJTEMNESTRA, *dinapoia coloanelor*
Vai ! Nenorocită ce sînt !
Unde eşti, Egist ? Unde *e afli ?
ELECTRA
Ascultaţi cum strigă, din nou.
CLJTEMNESTRA
O, fiule, fiule !
Cruţă
pe aceea care te-a născut !
ELECTRA
Bar tu nu l^ai oruţat nici pe el, nici pe tata.
CORUL
O, cetate ! O, neam blestemat ! Iată astăzi clipa când destinul tăiu se împlineşte, se împlineşte.
CLJTEMNESTRA
Vai ! Sînt **asasinată** ! ,
ELECTRA
Băiatule !
Mai loveşte o dală, dacă-ţi rămîn puteri.
CLITEMNESTRA ' ; . . O, nenorocire ! Iarăşi ?
KLECTRA
De ce uu e şi EgLst ucis cu aceeaşi lovitură !
CORUL
S-au împlinit blestemele. Trăiesc oei din mormînt, morţii au vărsat sîngele ucigaşilor.
ELECTRA :
lată-i.
Din mîinile lor picura sîngele sacrificiului.
Nu au nimic de spus...
Oreste, cum s-a întîmplat ? ••..-,..
ORESTE
Totul 6-a săvîrşit în acest palat
după voinţa lui Apolo. ••:•'•<
ELECTRA
A momit nefericita ?
ORESTE
Nu te teme de-aoum încolo
că mama te-ar mai putea necinsti.

SI
CORUL
îl zăresc venind, fără urmă de îndoială,
pe Egist. Tăcere !
ELECTRA O, copii ! Nu daţi înapoi !
ORESTE Iată-1 că se apropie !
ELECTRA
Se întoarce triumfător acasă. CORUL
Retrăgeţi-vă repede spre portice. Cele de pînă acum le-aţi izbutit. Gîndiţi-vă să reuşiţi şi de-acum înainte.
ORESTE
Le vom împlini ou încredere. ELECTRA Grăbeşte-te, dacă gîndeşti astfel.

ORESTE **Iată,** sînt gata.
ELECTRA **De** ode de aici voi avea grijă eu.
82
CORUL
Ai fi bine ca puţine şi binevoitoare cuvinte să-i spuneţi acestui bărbat, ca orbeşte să meargă spre bătălia dreptăţii.
EGIST
Care dintre voi ar putea să-mi spună
unde sînt acei fooeeni
despre oare se spune că ne-au vestit
moartea lui Oreste într-o luptă de oare ?
Tu, desigur,
Tu, aceea care pînă azi arătai
atîta îndrăzneală şi care desigur eţrti
mai îndurerată de această moarte,
s-ar cuveni, mai bine ştiind,
să-mi spui.
ELECTRA
Ştiu într-adevăr,
şi cum oare n-aş fi aflat şi
aş fi rămas străină de nenorocirile
celor mai dragi ai mei ?
EGIST Unde sînt străinii ? Lămureşte-mă.
ELECTRA
Aici în palat,
unde au găsit o prietenă
care ina găzduit.
EGIST
Şi au dat drept sigură vestea morţii lui Oieste ?
83
ELECTRA Nu doar cu voirba. Au şi dovedit-o !
ECIST Aş putea oare să mă conving şi eu ?
ELECTRA
Da ! Şi nu te invidiez pentru aoest **spectacol.** EGIST
Cîtă bucurie îmi pricinuiesc
în mod neobişnuit cuvintele tale !
ELECTRA
Bucură-te de ele,
dacă-ţi par prilej de veselie. ,
F.GIST . ..,
Să se facă tăcere
şi să se deschidă largi aceste porţi
privirilor din Argos şi din Mycene.
Dacă vreunul dintre ei a hrănit
zadarnice speramţe,
să se supună, văzînd leşul lui Oreet,
şi să nu aştepte,
ca să devină înţelept,
constrângerea mea răzbunătoare.
ELECTRA
Să-mi urmeze exemplul.
A bătut ceasul prudenţei,
care mă îndeamnă să mă supun '
celor puternici !

T

EGIST
O, Zeus !
Ce privelişte mi se arată ochilor !
Vorbesc fără să stârnesc invidia,
dar dacă Nemeş ie e de faţă,

nu mai spun nici o vo>rbă.
Ridicaţi vălul oare-1 fereşte de privirea mea,
să poală primi,
pe temeiul sentimentelor de rudenie,
lacrimile la care din parte-mi are dreptul.
ORESTE
Ridică singur vălul.
Tu se cuvine să vezi aceste rămăşiţe,
şi nu eu.
Să le vezi şi să le regreţi, prieteneşte.
EGIST
Bine vorbeşti şi îţi urmez părerea. • . . Fii bun şi cheamă pe Clitemnesitira, dacă s<e află în palat.
ORESTE
Se află lingă tine. N-o căuta în alte locuri.
EGIST
Vai mie ! Ce văd ?
ORESTE De ce te sperii ? N-o cunoşti ?
EGIST
îji capcana căror oameni am căzut, nenorocitul !
84
85
86
ORESTE
Cum ? Nu-fi dai încă seama
că vorbeşti ou oameni vii ""
ca şi cum ei ar fi morţi ? ' !
EGIST
Vai, înţeleg prea bine.
Nimeni altul decît Oreste
n-ar putea să-mi vorbească astfel.
ORESTE
Cum oaie,
ghicitor atît de bun fiind, te-ai putut
atîta vreme înşela ?
EGIST
Nenorocitul de mine *l* Sînt pierdut, dar nu înainte de a-mi îngădui să-ţi spun câteva vorbe.
ELECTRA
O, pe zei *l* Nu ! Nu !
Frate al meu, nu-i îngădui,
nu-l lăsa să vorbească prea mult.
Ce foloseşte unui om sortit
să moară
un răgaz plin de amărăciune ?
Grăbiţi-vă să-1 jertfiţi
şi să-1 lăsaţi departe de ochii noştri,
în mîinile acelora chemaţi să-1 îngroape,
aşa cum merită.
E singura răsplată a relelor
p« care atît de îndelung le-ain **suferit.**
ORESTE
Intră neîntârziat în palat. Nu e timp de vorbit, oi de murit.
EGIST
De ce mă duci acolo ?
Dacă uciderea mea e faptă atît de frumoasă,
de ce s-o săvârşeşti la întuneric,
şi nu acum, aici ?
ORESTE
Nu porunci !
Du-te acolo unde 1-ai ucis pe tarta,
ca să mori în acelaşi fel.
EGIST
Trebuie deci ca acest trist lăcaş să vadă

nenorocirile prezente şi viitoare ale peliopozilor.
ORESTS
Da. Pe ale tale.
Şi vei vedea că nu sînt profet mincinos.
EGIST
Nu de la tatăl tău ai moştenit acest dar. ORESTE
Prea mult îmi răspunzi şi drumul se întunecă. Haide ! Pamejte !
EGIST
Arată^ni colea.
87
ORESTE
Treci înainte. Sînt lingă tine.
*v -,
EGIST
Ţi-e teamă că aş fugi ?
ORESTE , '.,
Nu vreau să-ţi dau
o moarte dulce,
ci un sfârşit cai mai multă amărăciune.
Moartea să fie preţul
tuturor acelora care calcă legren.
Crimele s-ar împuţina astfel.
CORUL
O, neam al lui Atreu !
Cîte rele ai suferit înainte de-a **fi ajuns,**
prin această faptă,

Bedactor M. ADEECA
Tehnoredactor AURICA IONESCU
Tiparul executat la :
întreprinderea Poligrafici ,,Informaţia"
Coli tipar; 5 V_2 Comanda: 1345

1-

e vn opore-n^ o "tragere a Tca'ounărYi, iar în fondul ei cel mai adînc e o tragedie a justiţiei si a dreptăţii. Eroina lui Sofocle caută să pedepsească dezlănţuirea nebună a instinctelor şi bunului plac, afirmînd un principiu moral direct accesibil raţiunii si deci aplicabil ca o normă generală. De fapt, Electra implică în concepţia şi în fapta ei aprobarea zeilor cărora le impune legea umană. Avem deci de-a face cu o luptă a omului pentru a se elibera de apăsarea „dictatului divin" şi de a-şi făuri singur destinul printr-o etică pămînteanâ.

Electra lui Sofocle zguduie prin forţă si copleşeşte prin perfecţiune. Situaţii de un dramatism mai intens, sfîşietoare, unite cu o atît de măreaţă simplitate a construcţiei, cu o atît de profundă înţelegere a tuturor încercărilor sufletului si cu o atît de largă deschidere a aripii poetice nu se întîlnesc în întreaga dramaturgie a lumii.

RADU POPESCU

Lei 4